

Šaldova stať Syntetism v novém umění z roku 1892 je obecně považována za jakýsi manifest české moderní literatury. Pod vlivem této Šaldovy stati, která manifestačně zřezávala subjektivizaci a symbolizaci tvůrčích postupů, začíná v literatuře výrazný odklon od předchozího realisticko-naturalistického modelu k moderní literatuře, jak ji představuje zejména symbolismus a dekadence. V tomto přelomovém období hrála Šaldova osobnost rozhodující roli; právě v jeho vystoupeních začíná nová literární kritická a interpretační praxe. A právě tomuto období věnovala Hana Bednaříková pozornost ve své knize Česká dekadence, jež vyšla v roce 2000. Svou nynější práci Šalda: desátá léta navazuje, dá se říci, na svůj předchozí text, vědoma si Šaldova významu při formování novodobé české literatury.

Charakteristickým rysem Šaldova kritického projevu se stala polemičnost, spojující v sobě názorovou a osobní rovinu, a esejistika, již lze považovat za jeho základní soudobý kritický žánr. Tento důležitý rys Šaldova kritického vystupování H. Bednaříková jednoznačně pochopila, když věnuje ve své práci výraznou pozornost Šaldovu polemickému vystupování i jeho esejistice. Její práce přesvědčivě ukazuje, jak se v Šaldových polemikách s A. Novákem, J. Herbenem i K. Čapkem utvářel jeho vztah k literatuře. Zaslouženou pozornost autorka věnovala Šaldovu polemickému střetnutí s E. Rádem, s jeho pojetím literární tvorby; zde se v podstatě střetávala poetika s estetikou.

Šaldovu esejistiku analyzuje H. Bednaříková především na jeho souboru esejů Duše a dílo, vznikajícím od roku 1903. V těchto monografických esejích o světových a českých spisovatelích z 19. století, s prologem o J.J. Rousseauovi, v nichž Šalda demonstroval své pojetí stylu a organičnosti literárního díla, vidí H. Bednaříková významnou část ~~xxx~~ soudobého metodologického diskurzu. Z neepochopitelných důvodů zde není v této souvislosti zvýrazněn význam Šaldových Bojů o zítřek z roku 1905, v nichž je velmi podstatně přítomen jeden z základních Šaldových axiomů o spjatosti umění se životem. Samozřejmě nemohla/být opomínuta Šaldova studie Novoklasicismus z roku 1912, již právem Bednaříková považuje za jeden ze stěžejních textů daného období.

Za metodologické novum při analýze Šaldova vývoje považují fakt, že zde H. Bednaříková analyzuje a interpretuje i Šaldovo beletristické dílo Život ironický a jiné povídky, 1912 a Loutky i dělníci boží, 1917/, v nichž Šalda osobitým způsobem manifestoval své představy o umělecké tvorbě, odmítaje svody naturalismu a dekadence. V těchto souvislostech H. Bednaříková také uvažuje o jeho vztahu k nábožeství, který je poznamenán komplementárností teologického a estetického zření.

Hana Bednaříková si ve své práci všímá všech základních myšlenkových okruhů F.X. Šaldy v daném období – od viditelné touhy po metodologické proměně až k politicko-kulturním problémům nového státu po roce 1918 –, zároveň však a demonstruje

a dokládá hloubku vnitřní jednoty a celistvosti Šaldova myšlení, tak jak se vytvářelo v různých fázích jeho života. Svou interpretační analytičností a erudovaností je práce Hany Bednařikové cenným příspěvkem k dějinám české literatury 20. století a lze ji zcela jednoznačně doporučit k habilitaci.

Doc. PhDr. Jaroslav Med, CSc.